

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Opus pulcherrimu[m] de tribus vsitatis christianoru[m]
actibus: oratione videlicet: ieiunio [et] elemosyna**

Guntherus <Parisiensis>

Basilee, 1507

VD16 G 4140

Capitulu[m] secu[n]dum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30791

substantia pauperis / quasi qui victi-
mat filium in conspectu patris:
Ne absque modo: velut si vni de-
deris / vnde pluribus poteras
subuenire. Ne dederis indigno:
si dignus eque indigens valeat
reperi: quemadmodum scriptum est:
Ecclesi. 12.

Sudet elemosyna in manu tua /
donec inuenias iustum cui des.

Luce. 6. Et licet alibi scriptum sit: Om-
ni petenti te tribue: tamen hec
nostra beneficia ad domesticos
fidei / et vicinos / seu familiares
nostros copiosius atque frequenter
debet extendi.

Capitulum secundum.

Elemosinam faciendi ista con-
ueniunt: metus puritas:
simplicitas: humilitas:
liberalitas: hilaritas. Hec au-
tem ei dicimus puenire: non sola que
dem / sed precipua. Mentis puri-
tas ei valde necessaria est: sine
qua nec esset elemosyna quecumque fa-
cere posset: quia cum elemosyna nil
aliud sit quam misericordia: nulli mi-
sericors esse potest / qui sibi ipsi pro cor-
dis impuritatem ipsi et misericors
esse conuincitur. Quo circa si ele-
mosynam facere meditaris: ne-
cesse est eam a te ipso incipere / et
transire in proximum. Quod enim
ait saluator in euangelio: Date
elemosynam et omnia munda sunt
vobis: non eo sensu dictum est
quasi hoc solo mundari valeas
a multis magnisque flagitijs / si
dederis esurienti victum / nu-
do vestem: vel aliquid similitum. Si

Luce. 11.

enim hoc solum ad emundatio-
nem multorum magnorumque crimi-
num sufficeret: optima esset pesti-
morum hominum perditio / si sua flagi-
tia sola rerum temporalium impensa
possent redimere: quales sunt fur-
res / raptores / quadruplatores:
que rebus etiam male partis ma-
lorum suorum impunitatem sibi fa-
cile compararet. Quod quidem in
illis domini verbis minime debet in-
telligi: Sed quoniam que talis est vt ele-
mosynam vere ac digne dare pos-
sit: huic reuera omnia munda esse
se confitemur. Tale est illud quod di-
ci solet: Habe charitatem et fac
quicquid volueris: non quod habere
ti charitatem furta / homicidia /
vel adulteria liceat perpetrare: sed
quia nihil facere potest habendo
charitatem quod ad vitam obtinendam
impediat. Expectat ei etiam
simplicitas: vt ex eo quod sola pie-
tatis causa fieri debet / non que-
rat fauorem hominum: veluti
pharisei / qui cum facerent elemo-
synam / canebant tuba: de qua
libus dicit saluator: Amen dico
vobis / receperunt mercedem
suam. Mercedem inquit suam rece-
perunt: laudem videlicet ab hominibus
quam quebant sub obtentu false
religionis: penam vero que simula-
tioni eorum debebatur adhuc
erant recepturi. Quapropter vel
occulte fieri debet elemosyna:
iuxta illud: Abscondite elemosy-
nam in sinu pauperis / et ipsa
orabit pro vobis: vel si occultari
non potest / pura tamen intentione

Matth. 6.

Ecclesi. 29.

Matth. 6. fiat: sicut ait saluator: Cū facis elemosynā/nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua. i. operi bono qđ tñ bona intentione faciendū est/nihil prave intentionis admisceas. Humilitas etiā eidez multū est necessaria/ne qđ ob amorē dei et proximi humiliter faciendū est/arrogāter et supbe fiat: vt faciunt quidam homines pditissimi/qđ ea que pauperibz eroganda erant scurris et histrionibz largiunt: cum scriptū sit: Qui donat histrionibz/immolat demonibz. Quapropter duplici pene tenetur obnoxij: vlt qz paupes christi suo fraudant stipendio: vel qz ea que forte alijs violentē erepta sunt/ipurissimo generi hominū p sua scurrilitate largiuntur. Sed et si pprie sint res et oī vitio carentes. i. nulla parte iniuria/peccāt tñ grauissime: qđ pe quas in bonos vsus cōferre debuerāt/eis turpiter abutentes. Que em̄ maior abusio qđ in homines fedos et dō prorsus odibiles facultates tuas effundere: pauperes autē christi et eosdem fratres tuos nullo beneficio consolari. Qui viderit inqt frēm suū necesse habēre et clauserit viscera sua ab eo/quomōdō charitas p̄is manet i eo. Fratru⁹ paup est/et forsitan cōmuni patri deo te longe dilectior. Ille semicinctijs horret/et tū nites in purpura/et tñ frater tuus est/nō potes eius p̄inquit

tatem effugere. Diuide cū fratre tuo substantiaz tuā/ne tuū et illius patrē grauiter exacerbes. Liberalitas quoqz facienti elemosynā adesse debet ne sit exanguis et aridus in erogando: sed p modo facultatis fratri libenter impertiat: nō tā timentis in posterū defectū suū qz p̄sentē illius attendēs penuriam. Meminisse siquidē debet/ qm̄ qui dedit p̄sentia poterit illis erogatis alia copiosius ministrare. Faciat ergo quilibet pro facultate sua: et ob amorē illi⁹ qđ oīa dedit et ampliora dare potest/egenti primo qđ pōt exhibeat: memor illi⁹ scripture que dicit: Si multū tibi fuerit abūdanter tribue: si autē parū/ etiā de ipso libenter impertire. Hilaritas facienti elemosynā semper adesse debet: vt idipsuz qđ dat leto animo largiat: qm̄ vt ait a plus: Hilarē datorem diligit deus. Nam et inter homines (vt ait philosoph⁹) ingrātū est beneficiū qđ diu inf manus dantis hesit/et deniqz si visus est dare/quasi ab eo extorqueret. Quanto magis deo qđ nullā habet indigentia/mun⁹ tuū placere nō potest/nisi illō deuote mentis cōmendet hilaritas. Cum ergo facis elemosynā/cū summa mentis hilaritate facias necesse ē et gaudio spiritali: certissime sciens/inter omnes impensas tuas nil poni tam feliciter et lucrōse qđ illō

Tob. 4.

2 Corin. 9

1. Tob. 3.

Prover. 19. qđ pauperibz erogatu/ deū tibi efficit debitorē. Qui miseret inqt primo/fenerat deo. Fenerare igit r tu/ r in celestibz reponē apothecis: qđ tibi christ⁹ cū necesse fuerit centuplicatu restituat. Hoc mō reposuerat ille qui dicebat: Scio cui credidi/ cert⁹ sum: qz potens est/ depositū meū seruare in illū diē/ iust⁹ iudex. Uide em̄ qđ idē iudex in extremo iudicio diciturus sit:

Matth. 25. Qđ vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis. Fidelis sermo r digna deo sententia: qđ collata minimis frībz suis/ se accepisse p̄fiteat. Quis dubitet apđ istū deponere qđ cōmissa tā integra fide rātoq; restituit augmēto. Uide em̄ qđ dicat: Venite bñdicti p̄ris mei percipite regnū qđ vob paratu est ab origie mūdi: Esurui em̄/ r dedistis mihi māducare: sitiui r dedistis mihi bibere: r cetera que ibi de opibz miscōie subiecta sunt. Uerū ne te rez tenuitate putes excusari vide qđ dicat p̄pha: frāge esurienti panē tuum: r egenos vagosq; induc in domū tuaz: Cū videris nudū operi eū/ r carnē tuā ne despereris. Uide qđ iubeat: Nō iubet esurienti primo sumptuosa parare cōiuiua: sed si aliud nō habes/ buccellā panis cum eo diuidere. Nō iubet egenos r vagos mlto suscipe apparatus: s; inducere i domū tuā: vt saltē sub culmiē tuo noctis iportunitatē queāt effuge

re. Nō iubet paupem nudū/ p̄ciosis ornare induujs: s; saltē veste attrita r veteri/ nuditatē ei⁹ abscondere. Et carnē tuā ne despereris. i. eū qđ a primo patre carnali cōmunē tecū duxit naturā. Nemo inqt apl's carnē suam odio habuit/ sed fouet eam r nutrit. Dilige r tu carnē tuā: dilige frēm tuū: qz caro tua et sanguis tu⁹ est. Foue eū vestis operimēto: nutri corpis alimēto. Uide qđ idem dicat apl's: Qui tribuit i simplicitate: qui miseret in hilaritate. Per simplicitatē praua intentio remotur: p hilaritatē leticia spūalis admoneat: vt r in intentiōe boni opis sit pura simplicitas: et in exhibitiōe spūalis hilaritas. Nec sunt qđ faciēti elemosynā vident cōuenire: nunc prouentum eius inspiciam⁹.

Quid ex elemosyna veniat: Caplm̄ tertiū.

D Roueniunt aut ex elemosyna quinq; hec: remissio pctōz: charitatis augmentū: spūale gaudiū: certa spes p̄missoz: pceptio p̄mior. Remissionē pctōz ex elemosyna puenire nllī dubiū eē debet/ cū sc̄ptū sit: qz sic aqua extinguit ignē/ ita elyna extinguit pctm̄. Hoc itaq; determinari optet/ si debito mō fiat elemosyna. i. si illa affuerit qđ paulo sup⁹ elynā faciēti dixim⁹ cōuenire. Ubi em̄ mētis puritas

2. Timoē. 1.

Matth. 25.

Ubi. 5.

Esa. 58.

Ep̄. 5.

Roma. 12.

Ecll. 5.